

Bölüm 23

EVRENSEL BİR SORUN: İNTİHAR

Mehtap KIZILKAYA¹

İNTİHAR KAVRAMI

İnsanlar tarih boyunca birçok nedenden yaşamlarına son vermek istemişlerdir (1). Hala günümüzde insanlar travmatik bir olay ile karşılaştıklarında intiharı alternatif bir çözüm yolu olarak düşünmektedirler. İntihar olgusu sağlıklı insanlardan, ruhsal bozukluğu olanlara kadar geniş bir alanda görülmesi biyolojik, psikolojik, sosyolojik, epidemiyolojik ve kültürel boyutlarının olması, dünyadaki tüm ülkelerde görülmesi, yaygınlığının gittikçe artması gibi nedenlerle önemli bir ruh sağlığı sorunudur (2, 3, 4).

İntiharı, Türk Dil Kurumu, bir kimsenin toplumsal ve ruhsal nedenlerin etkisi ile kendi hayatına son vermesi olarak, Dünya Sağlık Örgütü ise, söz konusu birey tarafından bilinçli olarak başlatılan ve yapılan bireyin kendisine zarar vermesine sebep olan ya da başkalarının müdahalesi olmadığın da bu şekilde sonuçlanan, ya da genellikle belirlenen tedavi dozajı üzerinde bir madde alındığında ölümlü sonuçlanmayan alışılmadık bir olay olarak tanımlamaktadır (3,5). Şayet intihar amacıyla yapılan eylem ölümlü sonuçlandıysa “*intihar*”, eylem ölümlü sonuçlanmadıysa “*intihar girişimi*” olarak ifade edilmektedir (6).

İntihara bakış açısının toplumdan topluma, değişmesi gibi, intihar nedenleri de aynı şekilde toplumlara veya dönemler göre değişiklik göstermektedir. Emirle canına kıyan fedailer, savaşta kaybettiği için harakiri yapan Japon samuraylar, kendini patlatma eylemleri gerçekleştiren teröristler göz önünde bulundurulduğunda; intiharın çok yönlü bir sorun olduğu anlaşılmaktadır (7). Alanyazında 160 çeşit intihar yöntemi olduğundan söz edilmektedir. İnsanlar intihar girişimleri sırasında genellikle uygulanması kolay, az acı verdiği düşünülen, bazen de moda yöntemler seçmektedirler. İntihar yöntemi seçmede kişinin ruhsal yapısı, cinsiyeti, yaşı ve toplumsal değerlere bakış açısı da etkili olmaktadır. Bazı yöntemler bazı kültürlerde daha sık görülmektedir. Örneğin, Japonlar harakiri olarak bilinen yöntemle, Budistler kendi kendilerini yakma yöntemiyle intihar etmektedirler

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi. mehtap.kizilkaya@adu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Sümer, N. (2014). "Antik ve İlkel Toplumlarda" İntihar Olgusu Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı 1, Sy: 83-116.
2. Tatlilioğlu, K. (2012). "Sosyal Bir Gerçeklik Olarak İntihar Olgusu: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme", AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:12, Sayı:2, Sy: 133-155.
3. Aslan, B; Batıgün, A. (2017), "Ebeveyn Kabul/Reddi ile İntihar Olasılığı Arasındaki İlişkide Yaşam Amaçlarının Aracı Rolü", *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(79), 67-76.
4. Özkan S, Direk N. (2007). "İntihar", *Türkiye Klinikleri J Surg Med Sci*, 3(42).
5. TDK <https://sozluk.gov.tr/?kelime>, Erişim Tarihi: 06.001.2020.
6. Çam, O.; Engin, E. (2014), "Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bakım Sanatı", Medikal Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul.
7. Yeprem, M. (2018). "Gençlerin Ruhsal Durumları Üzerine Bir Araştırma *İntihar Eğilimleri ve İntihar Olasılıkları*", İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
8. Bulut, E; Küçükler, H; Bulut, N. (2012). "İntiharın Kısa Tarihçesinden Sebep ve Yöntemlerine Genel Bir Bakış", *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 128-137.
9. Erel, Ö; Katkıcı, U; Dirlik, M; Özkök, S. (2003). "Anabilim Dalımız Tarafından Otopsileri Yapılan İntihar Olgularının Değerlendirilmesi", *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 4(3): 13-15.
10. Akın, M. (2018). "Türkiye Cezaevlerindeki İntihar Davranışlarına Sosyolojik Bir Bakış" Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Denizli.
11. Freud S. (1917). (Çevirenler: R. Uslu, O. Berksun 1993), "Yas ve Melankoli", *Kriz Dergisi*; 1(2):98-103.
12. Eskin M. (2003). "İntihar", Çizgi Tıp Yayınevi, Ankara.
13. Van Orden, K. A., Witte, T. K., Cukrowicz, K. C., Braithwaite, S. R., Selby, E. A., Joiner, T. E. (2010). "The İnterpersonal Theory Of Suicide", *Psychological Review*, 575-600.
14. Huyut, B. (2013). "Dini Yönelim, İntihar ve İntihara Yönelik Tutumlar", Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
15. Dağcı, A.; Yılmaz, F. (2015). "Ömer Nasuhi Bilmen'e Göre İntihar ve Nedenleri: Din Psikolojisi ve İslam Hukuku Bağlamında Bir Değerlendirme", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi Sayı 12*.
16. Ağılkaya, Z. (2010). "İntihar ve Din: İntihar Girişiminde Bulunanlar Üzerine Empirik Bir Araştırma", *M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 38, 173-202.
17. Özkan, Y. (2015). "Dinlerde İntihar, Şehitlik ve Ötanazi", *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2, Sy: 191-197.
18. Demirci, M. (2016). "Üniversite Öğrencilerinde Madde Bağımlılığı ve İntihar İlişkisi", İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
19. Kapusta NSG (2004). "Suicides Of Men İn Austria: An Epidemiological Analysis Over A 30 Year Period", *Journal Of Men's Health & Gender*, 1:197-202.
20. İçelli, İ.; Demet, M. (2001). "Rasyonel İntihar", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2:230-235.
21. Kınık, K. (2018). "Nedenleri, Çeşitleri ve Çözüm Önerileri İle İntihar Olgusu", Strateji, Düşünce Analiz Merkezi, İstanbul.
22. Alan, N.; Telli, S.; Khorshid, L. (2016). "Bir Devlet Hastanesinde İntihar Girişiminde Bulunan Olgulara Yönelik Acil Çalışanlarının Tutumlarının Belirlenmesi", *Medical Sciences (NWSAMS)*, 11(4): 9-17.
23. Aydın, M.; Hacimusalar, Y.; Hocaoglu, Ç. (2019). "İntihar Davranışının Nörobiyolojisi" *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11(1):1-23.
24. Harmanci, P. (2015). "Dünyadaki ve Türkiye'deki İntihar Vakalarının Sosyodemografik Özellikler Açısından İncelenmesi", *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, sayı:1-1.
25. Duru, G.; Özdemir, L. (2009). "Yaşlı İntiharları, Nedenleri ve Önleyici Uygulamalar", *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, Sy:34-41.

26. TÜİK, www.tuik.gov.tr, Erişim tarihi: 10. 01. 2020.
27. Yüksel, Ş.; Ertekin, B., Öztürk, M.; Bıkmaz, P., Oğlağı, S. (2017). “Klinikte İhmal Edilen Bir Konu: Transseksüel Bireylerde İntihar Riski” Arch Neuropsychiatry 54: 28-32.
28. Kocaman, N. (2005). “Genel Hastane Uygulamasında Psikososyal Bakım ve Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi Hemşireliği”, C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(1).
29. Yılmaz, M.; Özcan, A. (2016). “Psikiyatri Hemşireliğinin Geleceği”, Mersin Univ Sağlık Bilim Derg.(9)1.
30. Öztürk, O. (2004). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Nobel tıp kitapçevleri, 10. Baskı, Ankara.
31. Temel, M. (2009). “İntiharların Önlenmesinde Hemşirenin Sorumlulukları”, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12: 2.
32. Aycan, S. (2000). “İntiharın Önlenmesi”, Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, I. Basamak Sağlık Çalışanları İçin Kaynak, Ankara.
33. Özgüven, H.; Alıcı, Y. (2016). “İntiharı Önleme”, Türkiye Klinikleri J. Psychiatry-Special Topics; 9(3):71-6.